Център за образователна интеграция
на децата и учениците от етническите малцинства

гр. София 1797, бул. „Г.М. Димитров" 52А, ет.1, http://coiduem.mon.bg, e-mail: coiduem@mon.bg

ПРОЕКТ!

ПРОГРАМА ЗА ДЕЙНОСТТА НА ЦЕНТЪР ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА 2025-2027 ГОДИНА

„ДА СЕ УЧИМ ДА УЧИМ И ЗНАЕМ,
ДА СЕ УЧИМ ДА ДЕЙСТВАМЕ И МОЖЕМ
ДА СЕ УЧИМ ДА ЖИВЕЕМ С ДРУГИТЕ И РАЗЛИЧНИТЕ,
ДА СЕ УЧИМ ДА БЪДЕМ, ДА СМЕ НИЕ (АЗ) „

ЖАК ДЕЛОР

ПРОЕКТ

ВЪВЕДЕНИЕ

Резолюция на Съвета относно Стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021—2030 г.) определя като всеобхватна политическа цел националните системите за образование и обучение на държавите членки да гарантират условия за личностната, социалната и професионалната реализация на всички граждани, като същевременно се насърчават демократичните ценности, равенството, социалното сближаване, активното гражданско участие, междукултурния диалог и устойчивия икономически просперитет, екологичния и цифровия преход и пригодността за заетост. Като стратегически приоритети за постигането на тези цели се определят осигуряването на условия за образователното включване, ранен и равен достъп до качествено образование и изграждането и гарантирането на съвременна приобщаваща образователна среда за образование и обучение на всяко дете и ученик.

Изпълнението на първия принцип на Европейския стълб на социалните права: образование, обучение и учене през целия живот за всички е заложено в Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030) чрез реализиране на Приоритетна област „Ефективно включване, трайно приобщаване и образователна интеграция“ и постигане на оперативните цели 5.1. Преодоляване на регионалните, социално-икономическите и други бариери за достъп до образование и Оперативна цел 4.2. Обединяване на ресурсите на семейството и детската

градина/училището за пълноценното развитие на детето/ученика. Процесът за образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурни общности е елемент на приоритетната област и е фокусиран към мерките за осигуряването на ранен и равен достъп до качествено образование, преодоляване на сегрегацията в образованието и развитието на интеркултурните компетентности на всички субекти в образователната система.

Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030) и Националният план за действие за периода 2024-2027 г. определят като ключова ролята на Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ) във връзка с изпълнение на оперативна цел: „Създаване на условия за осъществяване на качествено и приобщаващо образование, както и за образователна интеграция и интеркултурно образование за деца и ученици, в т.ч. за уязвими групи, включително роми“.

ЦОИДУЕМ се установи като устойчиво звено в системата на Министерството на образованието и науката (МОН) за подпомагане на министъра на образованието и науката за реализирането на политиките за образователна интеграция и интеркултурно образование, насочени към децата, учениците и родителите от етническите малцинства и етнокултурните общности. Практиката на ЦОИДУЕМ се основава на Конвенция за защита на националните малцинства, базирана на систематичен анализ и отчитане на измеренията за развитие на процеса на образователна интеграция на етническите малцинства и етнокултурните общности в международен, европейски и национален контекст. За целта се определят и изпълняват стратегическите цели, приоритети и дейности, които са съобразени и с актуалните политики на МОН.

Чрез изменение и допълнение на нормативната уредба на ЦОИДУЕМ бяха разширени функционалните компетентности на институцията с фокус изпълнение и ролята на основно методическо, информационно и обучително звено, координиращо дейностите на младежките центрове в страната. Вменяването на тази функция ще осигури по ефективна координация на развитието и надграждане на гражданските, дигиталните, интеркултурните компетентности, социално – емоционалната, социокултурната и множествената интелигентност на младите хора.

Настоящата Програма за дейността на Център за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства е израз на усъвършенстване и конкретизиране на акцентите на образователната интеграция на децата, учениците и родителите от етническите малцинства и етнокултурни общности, развитието на интеркултурната

ПРОЕКТ

перспектива в образованието, както и реализирането на функциите за основно методическо, информационно и обучително звено, координиращо дейностите на младежките центрове в страната.

I. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ПОЛИТИКАТА ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА И ЕТНОКУЛТУРНИТЕ ОБЩНОСТИ

Всеки етап от развитието на обществото предполага смяна на педагогическите и психологическите подходи спрямо личностното развитие на всички адресати в образователната система. Това от своя страна изисква актуализиране на държавните образователни стандарти (процес и резултат) на етап предучилищно и училищно образование, с цел осигуряване на рефлексия, приемственост и преход на всички етапи на образователната ни система. Динамично променящата се реалност на съвремието налага систематично да се анализират и иновират мерките за реализиране на специфични политики. Осигуряването на синергичност между мерките за образователна интеграция и интеркултурно образование на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности и актуалните политики на Министерство на образованието и науката е обосновано от нормативната уредба за дейността на ЦОИДУЕМ. Философията на процеса на образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурни общности устойчиво се променя, като от самостоятелно изпълнение на насърчителни образователни мерки към интегрирано приложение с мерки за мотивиране чрез социална подкрепа, но реализиране не сепарирано, а със съвместно включване и участието на всички образователни субекти на образователната система. Освен традиционните подходи социален конструктивизъм, инклузивен и хуманистичен, активно се въвеждат контекстното и технологично базираното обучение, обективно ориентирания и прогресивния подход.

Образователната интеграция е институционален процес, при който образователни субекти, носители на етнокултурни специфики, си взаимодействат в единна образователна среда, като в процеса на обучение и възпитание формират интеркултурни компетентности и споделени граждански ценности, запазвайки своята етнокултурна идентичност и получавайки равни възможности за социална и личностна реализация.

Интеркултурното образование е взаимодействие в мултикултурна/ мултиетническа образователна среда за усвояване на умения, знания и компетентности

ПРОЕКТ

за различните измерения на културните идентичности и основните характеристики на интеркултурното взаимодействие, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот.

Вменяването на функции на ЦОИДУЕМ за основно методическо, информационно и обучително звено, координиращо дейностите на младежките центрове в страната е предизвикателство, но и положителна оценка за дейността на институцията. Тези функции ще осигурят синергия между образователните и младежките политики и ще имат принос за подобряване и усъвършенстване на формите за прилагането на образователния стандарт „Гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование“, с акцент учениците в младежка възраст. В рамките на 20-годишна практика ЦОИДУЕМ разработи и въведе образователно – интеграционни мерки, които придобиха устойчивост при изпълнение на редица от актуалните политики на МОН като: осигуряването на равен достъп до качествено образование; реализиране на образователна десегрегация и превенция на вторичната сегрегация; модели за въвеждане на интеркултурната перспектива в образователната ни система; реализиране на взаимодействието образователна институция – семейство и др.

Политиките за образователна интеграция и интеркултурно образование придобиват актуалност и по-голяма значимост предвид потребности, породени от въздействията на съвременни и унаследени фактори като: повишаване на зависимостта на образованието от социално-икономическото положение на семействата на децата и учениците; наличие на социално – педагогически дефицити резултат от въздействието и пребиваването на децата и учениците в маргинализирана общностна и/или семейна среда; засилващ се процес на миграция, включително въздействието на социално-демографски процеси.

1.1. Кратка информация за изпълнението на Тригодишните програми на ЦОИДУЕМ

Дейността на ЦОИДУЕМ до 2021 год. изцяло бе обоснована и съобразена с изпълнението на Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Някои от стратегическите цели в развитие продължават да се изпълняват в последващите Програми за дейността на ЦОИДУЕМ, като те се надграждат съобразно новите политики на МОН. В резултат на систематичен анализ и оценки на въздействието във всяка следваща програма се инкорпорират приоритети, мерки и дейности, осигуряващи подпомагане и надграждане на политиките за обхващане,

ПРОЕКТ

включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, развитие на интеркултурната перспектива и гражданското образование.

Образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства се утвърди като компетентностно-ориентирана базисна образователна политика, която не е изолиран процес, насочен само и единствено за педагогическо взаимодействие с деца и ученици от етническите малцинства и тези от етнокултурните общности. Това е процес, основан на философията за двупосочност на въздействието на прилаганите мерки, при съвместно участие на всички деца/ученици и чрез планиране и реализиране, осъществявани чрез развитие на капацитета на педагогическите специалисти, непедагогическия персонал и образователните институции.

1.2 SWOT/PESTLE анализ

Силни страни:	**Слаби страни:**
- Центърът за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства е установен като специализирана административна институция с правосубектност и компетентности в сферата на образователната интеграция и интеркултурното образование и със специфична насоченост към децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности. - ЦОИДУЕМ изпълнява Програма за дейността, която се приема от Министерски съвет на България и формира правителствена политика по отношение на образователното включване на децата и учениците от	- Недостатъчна финансова осигуреност за изпълнение на Програмите за дейността на ЦОИДУЕМ. От 2005 г. до настоящият момент институцията разполага с един същ бюджет за финансиране на проекти на допустимите кандидати. - ЦОИДУЕМ изпълнява Програма за дейността си, утвърдена от Министерският съвет, а същевременно не е определен за политико-правещо звено на МОН в съответствие с ПМС № 4/11.01.2005 г. - ЦОИДУЕМ не е въведен за конкретен бенефициент или партньор по Програма „Образование“.

ПРОЕКТ

етнически малцинства и тези от етнокултурните общности. - Наличие на научен компетентностно – ресурсен капацитет: членове на Управителния съвет и екип на ЦОИДУЕМ, относно подпомагане на министъра на образованието и науката в изпълнение на политики насочени към децата и ученици от етническите малцинства. - ЦОИДУЕМ осигурява системно въздействие на политиката на образователна интеграция и интеркултурно образование в реална връзка и координация с държавната и местната власт, както и пряко с образователните институции. - ЦОИДУЕМ осигурява възможности за финансиране и изпълнение на образователни мерки за образователно включване на образователните институции от малките и средни населени места, за които конкурирането за финансиране по европейски програми с европейски средства е непосилно. - ЦОИДУЕМ осъществява дейности в няколко направления: анализиране, програмиране, информиране,	- Занижена е оценката за самостоятелната правосубектност на институцията ЦОИДУЕМ, съгласно акта за учредяване ПМС № 4 от 2005 г. - Занижена е оценката значението на образователната интеграция и интеркултурното образование като подходи за политиката на образователно включване. - Недостатъчен акцент върху обучителния контекст на ЦОИДУЕМ за въвеждаща и поддържаща квалификация на педагогическите специалисти и непедагогическия персонал в областта на интеркултурното образование. - Недостатъчни методически насоки за активно участие в образователния процес и работата с родители на непедагогическия персонал (образователни медиатори, помощник на учителя, помощник – възпитатели, социални работници в образованието и други). - Липсват методически насоки за непедагогическия персонал за участие в процеса на десегрегация и превенция на вторичната сегрегация.

ПРОЕКТ

обучение и финансиране на проекти и програми. - Реално осъществява процеса на образователна десегрегация чрез Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ и изпълнение на Национална програма „Подпомагане на общините за образователна десегрегация“. - ЦОИДУЕМ подпомага и насърчава процеса на промяна в учебните програми чрез въвеждане на иновативни форми и направления за изпълнение на Държавния образователен стандарт Гражданско, здравно , екологично и интеркултурно образование“. - Чрез дейността си ЦОИДУЕМ осигурява мерки и инструменти, които подкрепят промените в методите на обучение и учене в социален и емоционален план, в това число и чрез рационално включване на изкуствения интелект (етнокултурни образователни направления в предучилищното образование, иновативни етнокултурни образователни модели в училищното образование, разработване на дидактически средства, базирани на изкуствения интелект).	

ПРОЕКТ

- ЦОИДУЕМ прилага на национално равнище иновативни форми и методи на педагогическо взаимодействие за развитие на интеркултурна компетентност на всички субекти в образователната система. - ЦОИДУЕМ популяризира на транснационално равнище иновативни форми и методи за интеркултурна компетентност на всички субекти в системата на педагогическо взаимодействие. - ЦОИДУЕМ осъществява приемственост на всички етапи на образователната система, чрез разработване на методология, основаваща се на етнопсихологически и етнопедагогически теренни проучвания и анализи. - ЦОИДУЕМ извършва прочувания чрез ситуационни, функционални и SWOT образователни анализи за етнокултурната рефлексивна картина у нас. - ЦОИДУЕМ има изградена електронна информационна база от данни и ресурси за успешни педагогически практики и модели в областта на интеркултурното образование и образователната интеграция (разработени	

ПРОЕКТ

методически ръководства, помагала по интеркултурно образование със следните адресати: студенти от педагогически специалности, ученици, учители в системата на предучилищното и училищното образование, за образователни медиатори, помощник на учителя и помощник – възпитателя). - ЦОИДУЕМ е в активно взаимодействие с факултетите по педагогика от системата на висшите училища, както и с експерти и организации на международно равнище в областта на интеркултурната перспектива и знание. - ЦОИДУЕМ е разработил проект за държавен образователен стандарт за специалността „Образователна медиация“.	

ПРОЕКТ

Основна цел на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ (2025-2027 г.) - осигуряване на условия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности, чрез достъп до качествено ценностно-ориентирано предучилищно и училищно образование, развитие на интеркултурното образование и осигуряване на координация дейността на младежките центрове в страната чрез методическа, информационна и обучителна подкрепа.

Във връзка с основните функции на ЦОИДУЕМ, а именно: *подпомагане на министъра на образованието и науката при реализиране на политиката за образователната интеграция и интеркултурното образование на децата и учениците от етническите малцинства* и реализиране на функции на основно методическо,

информационно и обучително звено, координиращо дейностите на младежките центрове в страната, в Програмата са кодирани следните целеполагащи аспекти:

- Прилагане на мерки за подобряване на процеса на обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици от етническите малцинства, чрез осигуряване на ценностно – ориентирана образователна подкрепа.
- Прилагане на социална и образователна подкрепа за преодоляване на въздействието на маргинализирана семейна и/или общностна среда.
- Реализиране на мерки за формиране и развитие у децата и учениците на интеркултурна и гражданска компетентност чрез прилагане на базисна компетентностно-ориентирана образователна политика за интеркултурно и гражданско образование, адекватна на изискванията на 21 век.
- Въвеждане в процеса на образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурни общности на положително, критично и етично използване възможностите на дигиталните технологии и изкуствения интелект.
- Реализиране на мерки за усъвършенстване на педагогическото субект – субектно взаимодействие „образователна институция – семейство“ на основата на ценностно – ориентиран подход.
- Осигуряване на мерки за засилен процес на социализация чрез формиране и развитие на социалните и емоционалните умения.
- Реализиране на мерки за активно въвеждане на подхода образователна медиация в дейността на педагогическия и непедагогическия персонал.

Планираните за изпълнение през новия програмен период стратегически цели, приоритети и дейности са съобразени и в унисон с актуалните политики на МОН. Засилен е акцентът върху: финансирането на образователни мерки за гарантиране на устойчивост на процеса на образователна интеграция и интеркултурно образование чрез намаляване на образователните неравенствата и насърчаване на социалното включване; повишаване на мотивацията на децата, учениците и родителите за участие в образователния процес.

В контекста на институционалното осигуряване на политиките на образователна интеграция и интеркултурно образование, ЦОИДУЕМ се утвърди в българското образователно пространство като звено на МОН, което пряко и чрез реална връзка с

ПРОЕКТ

образователните институции, местната власт и неправителствени организации, работещи с етническите общности, анализира, програмира, финансира и изпълнява образователни мерки и програми, насочени към деца, ученици и родители от етническите малцинства и етнокултурните общности в България. Дейността на институцията осигурява системност и устойчивост на процеса на образователна интеграция и интеркултурно образование на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности. Чрез въвеждане на приоритети, мерки и дейности за образователна интеграция в програмните документи на общини, детски градини, училища, висши училища и РУО на МОН се осигурява и системно въздействие за изпълнение на редица национални образователни политики.

Като предизвикателство в дейността на Центъра произтича необходимостта от развитие на обучителния контекст, насочен към въвеждане на устойчиви форми за развитие и утвърждаване на интеркултурното образование и развитие дейността на непедагогическия персонал (образователни медиатори, помощник на учителя, социални работници в образованието) с цел по-ефективното му участие в процеса на образователна интеграция и не на последно място – фокусиране на цялостната дейност на ЦОИДУЕМ с функции на методически и ресурсен център за реализиране на политиките за образователна интеграция и интеркултурно образование. Ефективността на дейността на ЦОИДУЕМ и преодоляването на образователните неравенства изискват планираните стратегически цели, приоритети и дейности да са съобразени с фактора „уязвимост“, основаващ се на спецификата на етнокултурните маркери на децата, учениците и родителите; прилагането на мерки за активен процес на социализация на деца и ученици от етническите малцинства пребиваващи в маргинализирана семейна и общностна среда, чрез формиране и развитие на социално-емоционалните компетенции, въвеждане на подхода образователната медиация във взаимодействията между всички участниците в образователния процес; интегрираното въвеждане в процеса на образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства и етнокултурните общности на форми, базирани на рефлексивния подход и подхода на множествената интелигентност.

В предстоящия програмен период дейността на ЦОИДУЕМ придобива същностни измерения и поради факта, че ще изпълнява ролята на основно методическо, информационно и обучително звено, координиращо дейностите на младежките центрове в страната. Разширяването на функционалните компетентности на ЦОИДУЕМ налага кадрово и финансово обезпечаване за реализиране на дейностите, свързани с тези

ПРОЕКТ

функции, но и осигурява по-добри възможности за прилагане на форми, насочени към ученици в младежка възраст за развитие и надграждане на гражданските, здравните, екологичните и интеркултурните компетентности.

II. МИСИЯ И ВИЗИЯ НА ЦОИДУЕМ

Мисията на ЦОИДУЕМ е гарантиране на компетентностно-ориентирана базисна образователна политика за качествен и устойчив процес на образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурни общности.

Визията на ЦОИДУЕМ е осигуряване на устойчив ценностно – ориентиран процес на образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности и дейности за координация на дейността на младежките центрове осъществявани чрез:

- Трансформиращата педагогика за придобиване от децата, учениците и родителите на рефлексивна база умения, знания и компетентности за образователно и личностно развитие.
- Утвърдена общо споделена ценностно-ориентирана визия за качествено образование, основаваща се на социалните и емоционалните умения на детето и ученика за формиране на социална и емоционална интелигентност.
- Интердисциплинарен подход и подход с участието на множество заинтересовани страни в процеса на образователна интеграция и интеркултурно образование на децата и учениците от етническите малцинства.
- Утвърждаване на интеркултурната перспектива в българската образователна система, чрез качествено приложение на иновативни педагогически (дидактически и възпитателни) технологии на форми, методи и средства за интеркултурно образование, включително базирани на изкуствения интелект.
- Устойчиво и качествено прилагане на държавния образователен стандарт „Гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование“ чрез формално и неформално образование с цел изграждане у младите хора на граждански, екологични, здравни и интеркултурни компетентности за личностна реализация в условия на национален, европейски и глобален контекст.
- Изпълнение на Стълб „Иновативна България“, Компонент 1 „Образование и умения“, Инвестиция 4 (C1.I4) „Младежки центрове“ от Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България, инвестиция „ Създаване на Национален фокусен център“.

ПРОЕКТ

III. НАПРАВЛЕНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОЛИТИКИТЕ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

Съобразно функционалните си компетентности определени в Постановление № 4 от 11 януари 2005 г. и Правилник за устройството, дейността и организацията на работа на ЦОИДУЕМ, по настоящата програма ще се изпълняват дейности по четири основни направления:

1. Разработване и изпълнение на проекти чрез участие в конкурси за привличане на средства извън държавния бюджет.
2. Реализиране на мерки, свързани със стратегическите цели на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030) и Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030.
3. Реализиране на функции на координационен орган на дейностите на младежките центрове в страната и основно методическо, информационно и обучително звено за подкрепа на личностно развитие на младежи в ученическа възраст чрез форми за участие, ангажиране и овластяване.
4. Мониторинг и оценка за въздействието на дейността на ЦОИДУЕМ.

Направление 1. Разработване и изпълнение на проекти чрез участие в конкурси за привличане на средства извън държавния бюджет.

В новия програмен период 2025 – 2027 година, с оглед разширената и усложнена проблематика на процеса на образователна интеграция и интеркултурно образование, чрез дейността на Центъра се предвижда осигуряване на устойчивост и ефикасност на качеството на мерките по изпълнение на политиката за образователна интеграция и интеркултурно образование, насочени към деца и ученици от етническите малцинства и етнокултурни общности, както и осигуряване на условия за развитие личностна реализация на младите хора, с фокус тези в ученическа възраст, чрез развитие и надграждане на граждански, здравни, екологични и интеркултурни компетентности. В тази връзка, една от основните задачи на Центъра е да привлича допълнителни ресурси от различни донори и да осигури необходимото допълващо финансиране за осигуряване на финансов капацитет за изпълнение на стратегическите цели и планираните приоритети. Разпределението на средствата от донори по приоритети и графикът за тяхното разходване ще зависят и от волята на донорите. Част от средствата от държавния

ПРОЕКТ

бюджет ще се използват приоритетно за допълващо финансиране на донорските средства, когато това се изисква, но се очаква основната част от бюджетните средства да бъде използвана за организиране на самостоятелни конкурсни процедури за реализиране на посочените по-долу приоритети.

В стратегически план, относно привличане на допълнителни средства за изпълнение на политиките за образователна интеграция и интеркултурно образование, ЦОИДУЕМ планира следните проектни инициативи:

- финансиране на общини в изпълнение на Националната програма „Подпомагане на общини за образователна десегрегация“;
- на основание Заповед № РД09 – 1609 от 20.06.2024 г., Центърът за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ) е определен за конкретен краен получател за директно предоставяне на средства по процедура BG-RRP-1.018 „Създаване на Национален фокусен център“, Инвестиция C1.I4 „Младежки центрове“, компонент 1 „Образование и умения“ от Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България;
- Партньорско споразумение между МОН и ЦОИДУЕМ за изпълнение на проект „Формализиране ролята на образователните медиатори за устойчиво въздействие“, финансиран чрез мярка за подкрепа „Насърчаване на равнопоставеността - Здраве и приобщаващо образование за всички (ЗОВ 2)‘‘ на Швейцарско-българската програма за сътрудничество;
- проекти по Програма „Еразъм +“, проект Включващо бъдеще: Насърчаване на приобщаването чрез устойчиво образование“ 2025- 2026.

Направление 2. Реализиране на мерки, свързани със стратегическите цели на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030) и целите на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030).

Съобразно чл. 6 от ПУДОР на ЦОИДУЕМ средствата от бюджета се разходват за финансиране на дейности по организирани от Центъра самостоятелни конкурсни процедури за реализиране на проекти, гарантиращи изпълнение на приоритетите, одобрени в Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ за съответния програмен период, както и за допълващо финансиране за изпълнение на проекти от ЦОИДУЕМ с донорските средства, когато това се изисква. При реализирането на приоритети

ПРОЕКТ

осигуряващи изпълнение на целите е въведено условие за синергия и надграждане, съобразно установени предизвикателства на съвремието ни.

Направление 3. Реализиране на функции на координационно звено на дейностите на младежките центрове в страната и основно методическо, информационно, обучително звено за подкрепа на личностно развитие на младежите чрез форми за участие, ангажиране и овластяване.

Съгласно Постановление на № 12 от 20 февруари 2025 г. за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет, обн. ДВ. бр.16 от 25 Февруари 2025 г., на ЦОИДУЕМ са вменени функциите за методическо, информационно и обучително звено, координиращо дейностите на младежките центрове в страната, създадени по програми, финансирани от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство, от Националния план за възстановяване и устойчивост и от други финансови инструменти.

В изпълнение на тези функции по ЦОИДУЕМ ще осъществява:

1. методическа подкрепа и осигуряване на обучения за развиване потенциала на служителите в младежките центрове и на образователните медиатори и социалните работници в областта на образованието;
2. организиране и координиране на обучения, събития и други дейности по обмяна на опит, идеи и добри практики между младежките центрове, включително с други организации в областта на младежките дейности в страната и чужбина;
3. организиране и изпълнение на изследователски проекти в областта на младежките дейности;
4. подпомагане процеса на взимане на решения от младежките центрове;
5. създаване на партньорства с бизнеса, с образователни институции, с органи на местното самоуправление и с юридически лица с нестопанска цел.

С оглед на реализиране на тези функции, със Заповед № РД09–1609 от 20.06.2024 г. на министъра на образованието и науката, ЦОИДУЕМ е определен като конкретен краен получател за директно предоставяне на средства по процедура BG-RRP-1.018 „Създаване на Национален фокусен център“, Инвестиция С1.И4 „Младежки центрове“, компонент 1 „Образование и умения“ от Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България и в периода от 28.01.2025 г. 31.05.2026 г. Центърът ще изпълнява инвестиция „Създаване на Национален фокусен център (НФЦ)“ по договор № BG-RRP-1.018-0001. Максималният размер на общо допустимите разходи по

ПРОЕКТ

инвестицията е 3 472 198,38 лева (три милиона четиристотин и седемдесет и две хиляди сто деветдесет и осем лева и тридесет и осем стотинки). Съгласно условията на договора ЦОИДУЕМ чрез МОН е необходимо да гарантира устойчивост за реализиране на вменените функции и на екипа на НФЦ за период от 5 години, считано от юни месец 2026 г.

Направление 4. Мониторинг и оценка за въздействието на дейността на ЦОИДУЕМ:

1. Мониторинг и оценка на въздействието на политиката за образователна интеграция и интеркултурно образование на децата и учениците от етническите малцинства и от етнокултурните общности чрез методически и аналитично-прогнозни дейности за планиране, наблюдение и отчитане на изпълнението им.
2. Мониторинг и оценка на въздействието за изпълнение на функцията на основно методическо, информационно и обучително звено, координиращо дейностите на младежките центрове в страната.

Политиките на Министерството на образованието и науката за образователно включване се планират и изпълняват съобразно динамиката и въздействието на съвременните фактори, което налага все по-голяма степен прогнозируемост на инвестициите. Процесът на образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности е елемент на политиката за образователното включване, което налага диференцирано и ясно отчитане на напредъка по изпълнението на стратегическите цели, приоритетите и дейностите, съгласно заложените показатели за изпълнение в цялостната дейност на ЦОИДУЕМ.

В тази връзка и на основание Раздел II, чл. 22 от ПУДОР на ЦОИДУЕМ функционира система за отчетност, наблюдение и оценка на дейността, но тя е насочена предимно към мониторинг на проектните дейности, осъществявани по проектите от конкурсните процедури. За подобряване ефективността на дейностите по това направление е необходимо:

- усъвършенстване и разширяване на системата чрез осигуряване на допълнителен финансов ресурс и административен капацитет за реализиране на аналитично-прогнозни дейности, които ще допринесат за ефективно планиране и устойчиво въздействие на реализираните мерки;

ПРОЕКТ

- създаване на Национален фокусен център за изпълнение на функции на основно методическо, информационно, обучително звено и с функции на координационен орган на дейностите на младежките центрове в страната;
- формиране на Методически център за изграждане и развитие на капацитет на непедагогическия персонал, с фокус образователни медиатори, за подпомагане и участие при реализиране на политиките на МОН;
- ежегодна оценка на въздействието на прилагането на политиката за образователна интеграция и интеркултурно образование, на основание чл. 6, т. 10 от Правилник за устройството, дейността и организацията на работа на ЦОИДУЕМ;
- ежегоден независим финансов одит по изпълнението на дейностите и отчитане на разходите от бенефициери на ЦОИДУЕМ;
- изграждане и поддържане на информационна база с данни за назначени образователните медиатори, помощник на учителя, социални работници в образованието – изграден и периодично актуализиран;
- провеждане на независими проучвания относно въздействието на политиката за образователна интеграция и интеркултурно образование с цел подобряване на ефективността и системното въздействие за образователно включване на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности;
- Надграждане на електронна обучителна платформа за практики в сферата на образователната интеграция, интеркултурното образование и младежките дейности с три компонента: 1. Ефикасен обмен на опит (национален и международен); 2. Осигуряване на достъпност до електронна библиотека като виртуално-методическо пространство; 3. Секция консултации и споделяне на добри практики на младежките центрове за работа с млади хора от уязвими групи;
- разработване на нова електронна система за подаване и оценяване на проектни предложения към ЦОИДУЕМ, съобразена с настоящата Програма за дейността на ЦОИДУЕМ и съгласно съвременните изисквания;
- развитие на обучителните функции на ЦОИДУЕМ чрез организиране на семинарни обучения, научно-практически тематични форуми: конференции, обучителни кампании и др.

IV. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ И ДЕЙНОСТИ

В дейността на ЦОИДУЕМ приоритетно ще бъде застъпено изпълнението на мерки, насочени към гарантиране на устойчивост на процеса на образователна

ПРОЕКТ

интеграция и интеркултурно образование, намаляване на образователните неравенствата и насърчаване на социалното включване, повишаване на мотивацията на деца и родители за образователно и личностно развитие чрез прилагане на субект – субектно педагогическо взаимодействие, системна работа с родителите за привличането им като пълноценни участници в образователния процес.

Стратегическа цел 1: Осигуряване на ранен и равен достъп до качествено образование чрез процес на ценностно-ориентирана образователна интеграция и интеркултурно образование на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности.

Стратегическа цел 2: Гарантиране на устойчив процес на образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности чрез повишена ефективност на взаимодействието „образователна институция – семейство“.

Стратегическа цел 3: Развитие на граждански компетентности за млади хора в качеството им на основен ресурс със структуроопределяща роля за бъдещето на обществото с цел участие, ангажиране и овластяване в условия на национален, европейски и глобален контекст.

За изпълнение на заложените стратегически цели и направленията от настоящата програма са формулирани и определени следните водещи приоритети за програмния период 2025 – 2027 година:

<u>Приоритет 1.</u> Реализиране на образователни мерки за осигуряване на процес на ценностно-ориентирана образователна интеграция и развитие на интеркултурно образование на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности.

Дейност 1. Реализиране на образователни мерки и форми на взаимодействие между деца и ученици от различен етнически произход за развитие на социалната и емоционална интелигентност и придобиване на социокултурна компетентност за ефективна социализация.

<u>Поддейност 1.1.</u>: Извънкласни дейности с деца и ученици от етническите малцинства с елементи на гражданско образование, насочени към усвояване на умения, знания и социокултурни компетентности за откриване и култивиране на собственото „АЗ“.

- *Брой включени в извънкласни дейности, насочени към усвояване на умения, знания и социокултурни компетентности с елементи на гражданско образование:*
  - деца – 300;

ПРОЕКТ

- ученици – 350;

- родители – 350;

- педагогически специалисти – 150;

- непедагогически персонал –80.

- *Брой проведени извънкласни дейности за усвояване на умения, знания и социокултурни компетентности с елементи на гражданско образование – 60.*

Поддейност 1.2.: Форми на неформално образование за формиране на чувство за идентичност, национално самосъзнание и толерантно отношение към индивидуалните и културните различия.

- *Брой включени във форми на неформално образование:*

  - деца – 150;

  - ученици – 300;

  - родители – 300;

  - педагогически специалисти – 150;

  - непедагогически персонал – 50.

- *Брой форми на неформално образование – 60.*

Поддейност 1.3.: Форми с деца, ученици и родители в уязвимо положение от етническите малцинства и етнокултурни общности за преодоляване на натрупани социално-педагогически дефицити в резултат на въздействие на маргинализирана семейна и/или общностна среда.

- *Брой включени в дейности за преодоляване на социално-педагогически дефицити:*

  - деца в уязвимо положение от етническите малцинства – 250;

  - ученици в уязвимо положение от етническите малцинства – 300;

  - родители в уязвимо положение от етническите малцинства – 300.

- *Брой проведени форми за психолого-педагогическа и социално-комуникативна подкрепа за преодоляване на натрупани социално-педагогически дефицити – 60.*

Поддейност 1.4.: Форми на взаимодействие между деца и ученици от различен етнически произход за развитие на социалната и емоционална интелигентност и придобиване на социокултурна компетентност

- *Брой включени във форми на взаимодействие между деца и ученици от различен етнически произход:*

  - деца – 300;

  - ученици – 500;

ПРОЕКТ

- родители – 400;

- педагогически специалисти – 300;

- непедагогически персонал – 100.

- *Брой реализирани форми на взаимодействие между деца и ученици от различен етнически произход – 100.*

Дейност 2. Реализиране на форми за развитие на интеркултурна компетентност на всички субекти в системата на предучилищното, училищното и системата на висшето образование за позитивно образователно и интеркултурно взаимодействие чрез:

Поддейност 2.1.: Изследователски дейности, свързани със съхраняване на културната идентичност и запазване на културното наследство и етнокултурното многообразие в регионален и национален аспект, вкл. създаване на виртуални среди, които позволяват на учениците да се потопят в различни културни контексти.

- *Брой включени в изследователски дейности:*

  - деца – 80;

  - ученици – 300;

  - родители – 150;

  - педагогически специалисти – 80;

  - непедагогически персонал – 30.

- *Брой реализирани изследователски дейности – 40.*
- *Брой институции, осъществили изследователски дейности:*

  - детски градини – 15;

  - училища – 30;

  - общини – 15;

  - висши училища – 5;

  - РУО – 3.

Поддейност 2.2.: Форми на проектно базирано обучение и/или неформално образование за формиране на знания, умения, нагласи и ценности за интеркултурна компетентност.

- *Брой включени във форми на проектно базирано обучение и/или неформално образование:*

  - деца – 100;

  - ученици – 300;

ПРОЕКТ

- родители – 100;

- педагогически специалисти – 60;

- непедагогически персонал – 20;

- университетски преподаватели – 30.

- *Брой форми на проектно базирано обучение и/или неформално образование – 20.*

<u>*Поддейност 2.3.*</u>: Разработване и въвеждане на иновативни педагогически (дидактически и възпитателни) форми за интеркултурно образование в образователните институции в системата на предучилищното, училищното и висшето образование, чрез интегрирано приложение на дигитални компетентности, вкл. изкуствения интелект.

- *Брой разработени и въведени иновативни педагогически (дидактически/възпитателни) форми за интеркултурно образование – 20;*
- *Брой включени във въвеждане на иновативни педагогически (дидактически и възпитателни) форми за интеркултурно образование:*

  - деца – 100;

  - ученици – 300;

  - родители – 50;

  - педагогически специалисти – 60;

  - непедагогически персонал – 20;

  - университетски преподаватели – 30.
- *Брой образователни институции, разработили и въвели иновативни педагогически (дидактически и възпитателни) форми за интеркултурно образование – 20.*

<u>Приоритет 2.</u> Реализиране на мерки за взаимодействие на образователните институции с родители, местни общности и местна власт с цел подобряване процеса на образователна интеграция и интеркултурно образование на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности.

Дейност 1. Подобряване на взаимодействието „образователна институция – родители“, чрез прилагане на подхода за образователна медиация и процесите на изграждане на училищни и местни общности.

<u>*Поддейност 1.1.*</u>: Форми за повишаване на уменията и компетентностите на непедагогическия персонал за прилагане на подхода за образователна медиация.

ПРОЕКТ

- *Брой непедагогически персонал, участващ във форми за повишаване на уменията и компетентностите – 80;*
- *Брой форми за повишаване на уменията и компетентностите на непедагогическия персонал – 15.*

Поддейност 1.2.: Форми за психолого-педагогическо и социално-комуникативно включване на родителите от етническите малцинства и етнокултурните общности към училищни и местните общности.

- *Общ брой родители /от тях от етническите малцинства/ и етнокултурните общности, включени в дейности за психолого-педагогическо и социално-комуникативно приобщаване – 300/90/30;*
- *Брой проведени форми за психолого-педагогическо и социално-комуникативно включване на родителите – 30.*

Поддейност 1.3.: Специализирани обучения за взаимодействие между педагогическите специалисти и непедагогически персонал при екипна работа с деца, ученици и родители от етническите малцинства и етнокултурните общности

- *Брой обучения за взаимодействие между педагогическите специалисти и непедагогически персонал – 20.*
- *Брой участвали в обучения:*
  -педагогически специалисти – 150;
  -непедагогически персонал – 70.

Дейност 2. Алтернативни форми на взаимодействие на образователни институции с родителската общност чрез кооперирane с местни общности и общини за привличане и ангажиране в процеса на обхващане, включване и реинтеграция на деца и ученици от етническите малцинства и етнокултурните общности в системата на предучилищното и училищното образование.

Поддейност 2.1.: Съвместни форми с местна власт и местни общности насочени към родители от етническите малцинства и етнокултурните общности за включването им в образователния процес и подпомагане на процеса на обхващане, включване и реинтеграция на деца и ученици от етническите малцинства и етнокултурните общности в системата на предучилищното и училищното образование.

- *Брой съвместни форми между образователните институции, местната власт, местните общности и родителите – 20.*

ПРОЕКТ

- *Брой включени в съвместни форми:*

  - образователни институции – 20;

  - представители на местната власт – 30;

  - представители на местната общност – 50;

  - общ брой родители – 300, от тях от етническите малцинства – 150 и от етнокултурните общности – 30.

Поддейност 2.2.: Форми за изграждане на позитивна образователна среда за включване и участие на родителите в образователния процес.

- *Брой форми за изграждане на позитивна образователна среда за включване и участие на родителите в образователния процес – 20;*
- *общ брой родители – 300, от тях от етническите малцинства – 150 и от етнокултурните общности – 30.*

Приоритет 3. Подкрепа на личностно развитие на младежи в ученическа възраст чрез форми за участие, ангажиране и овластяване.

Дейност 1. Развитие на граждански, здравни, екологични и интеркултурни компетентности младежи в ученическа възраст.

Поддейност 1.1.: Форми за развитие на множествената интелигентност на младежи в ученическа възраст

- *Брой форми за развитие на множествената интелигентност – 7;*
- *Брой включени във форми за развитие на множествената интелигентност:*

  - младежи в ученическа възраст – 80;

  - педагогически специалисти – 10;

  - служители от екипите на младежките центрове – 35;

  - представители на местната власт – 25;

  - представители на неправителствени организации – 15.

Поддейност 1.2.: Форми на неформално образование за усвояване и развитие на граждански, здравни, екологични и интеркултурни компетентности.

- *Брой форми на неформално образование – 10.*
- *Брой включени във форми на неформалното образование:*

  - младежи в ученическа възраст – 80;

  - педагогически специалисти – 10;

  - служители от екипите на младежките центрове – 35;

  - представители на местната власт – 25;

ПРОЕКТ

- представители на неправителствени организации – 15.

Дейност 2. Кариерно развитие и консултиране на младежи в ученическа възраст

Поддейност 2.1.: Форми на младежко предприемачество

- *Брой младежи, включени във форми на младежко предприемачество – 30;*
- *Брой форми на младежко предприемачество – 7.*

Поддейност 2.2.: Форми на кариерно развитие и консултиране

- *Брой младежи, включени във форми на кариерно развитие и консултиране – 30;*
- *Брой форми на кариерно развитие и консултиране – 7.*

Дейност 3. Форми за надграждане на капацитета на системата за младежки дейности (служители от младежките центрове, общински експерти и младежки неправителствени организации).

Поддейност 3.1.: Мобилни практики и обучителни визити за споделяне на опит и добри практики за работа с младежи, вкл. от етнически малцинства и етнокултурни общности в ученическа възраст

- *Брой проведени мобилни практики/обучителни визити – 8;*
- *Брой участващи в мобилни практики/обучителни визити – 40.*

Приоритет 4. Реализиране на мерки за ранен и равен достъп до предучилищно и училищно образование на децата и учениците от етническите малцинства чрез осъществяване на процес на десегрегация и/или прилагане на мерки за преодоляване на демографски, социално-икономически и културни бариери.

Дейност 1. Дейности за подпомагане на процеса на обхващане и включване в образователната система на деца и ученици, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование от етническите малцинства, с фокус върху роми

- *Брой проведени дейности за обхват и включване на деца и ученици, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование от етническите малцинства, с фокус върху роми – 20;*
- *Брой обхванати и включени в резултат на проведените дейности:*
  - деца от етническите малцинства – 60;
  - ученици от етническите малцинства – 60.

ПРОЕКТ

Дейност 2. Дейности за подобряване достъпа до качествено образование на децата и учениците в социално уязвимо положение от етническите малцинства чрез оказване на интегрирана подкрепа (социална и образователна).

- *Брой проведени дейности за подобряване достъпа до образование чрез осигурена интегрирана подкрепа – 20;*
- *Брой получили социална и образователна подкрепа:*
  - деца в социално уязвимо положение от етническите малцинства – 60;
  - ученици в социално уязвимо положение от етническите малцинства – 60.

Дейност 3. Дейности, насочени към изграждане на образователна и обществена среда за реализиране процес на десегрегация.

- *Брой реализирани дейности, насочени към изграждане на образователна и/или обществена среда, осигуряваща процес на десегрегация – 20;*
- *Брой включени в реализирани дейности за изграждане на образователна и/или обществена среда за реализиране процес на десегрегация:*
  - деца – 60;
  - ученици – 60;
  - родители – 100;
  - педагогически специалисти – 20;
  - непедагогически персонал – 20;
  - представители на местна власт – 15;
  - доброволци – 15.

Дейност 4. Дейности за превенция, предотвратяване и преодоляване на процеса на вторична сегрегация.

- *Брой реализирани дейности, насочени към превенция, предотвратяване и преодоляване на процеса на вторична сегрегация – 20;*
- *Брой включени в реализирани дейности за превенция, предотвратяване и преодоляване на процеса на вторична сегрегация:*
  - деца – 60;
  - ученици – 60;
  - родители – 100;
  - педагогически специалисти – 20;
  - непедагогически персонал – 20;

ПРОЕКТ

- представители на местна власт – 15;

- доброволци – 15.

V. ИНДИКАТИВНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА ПО ПРИОРИТЕТИ, ГОДИНИ И ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

ТРИГОДИШНА ПРОГРАМА

ИНДИКАТИВНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА ПО ПРИОРИТЕТИ, ГОДИНИ И ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

	2025 год.	2026 год.	2027год.	Общо
Приоритет 1 "Реализиране на образователни мерки за осигуряване на процес на ценностно-ориентирана образователна интеграция и развитие на интеркултурно образование на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности"				
ОТ ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ	500 000 лв	450 000 лв	450 000 лв	1 400 000 лв
ОТ ЕРАЗЪМ+	113 412 лв	113 412 лв	56 706 лв	283 530 лв
Приоритет 2 "Реализиране на мерки за взаимодействие на образователните институции с родители, местни общности и местна власт с цел подобряване процеса на образователна интеграция и интеркултурно образование на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности"				
ОТ ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ	460 000 лв	400 000 лв	400 000 лв	1 260 000 лв
ШВЕЙЦАРСКО - БЪЛГАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО	1 096 000 лв	1 576 000 лв	610 357 лв	3 282 357 лв
Приоритет 3 "Подкрепа на личностно развитие на младежи в ученическа възраст чрез форми за участие, ангажиране и овластяване"				
ОТ ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ	- лв	100 000 лв	100 000 лв	200 000 лв
ИНВЕСТИЦИЯ "СЪЗДАВАНЕ НА НАЦИОНАЛЕН ФОКУСЕН ЦЕНТЪР"	2 246 717 лв	1 225 482 лв	- лв	3 472 199 лв
Приоритет 4 "Реализиране на мерки за ранен и равен достъп до предучилищно и училищно образование на децата и учениците от етническите малцинства чрез осъществяване на процес на десегрегация и/или прилагане на мерки за преодоляване на демографски, социално-икономически и културни бариери"				
ОТ ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ	140 000 лв	150 000 лв	150 000 лв	440 000 лв
ОТ ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ, В Т.Ч. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА "ПОДПОМАГАНЕ НА ОБЩИНИТЕ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ДЕСЕГРЕГАЦИЯ" в т.ч.МОНИТОРИНГ	700 000 лв	700 000 лв	700 000 лв	2 100 000 лв
Общо	**5 256 129 лв**	**4 714 894 лв**	**2 467 063 лв**	**12 438 086 лв**

VI. ОСНОВНИ НАСОКИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ И ОЦЕНКА НА ПРОЕКТИ

Финансирането на проекти от Центъра се осъществява на конкурсен принцип. Конкурсните процедури ще бъдат оповестявани с обявление на интернет страницата на Центъра най-малко 30 дни преди крайния срок за подаване на документи за кандидатстване. За популяризиране на възможността за участие в конкурсите ЦОИДУЕМ осъществява разяснителна кампания съвместно с РУО на МОН, общини и други.

Право да кандидатстват с проекти имат детски градини, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, включително центрове за специална образователна подкрепа, и специализирани обслужващи звена (регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Национален дворец на децата и Държавен логопедичен център); регионални управления на образованието; държавни висши училища и общини.

Финансирането, изпълнението и отчитането на дейностите по проекти, финансирани от Центъра, ще бъдат обвързани с посочените по-горе приоритети и показатели за изпълнение по всеки приоритет. Класирането на проектите, контролът и оценката на изпълнението им ще отчитат в каква степен проектните дейности съдействат за постигане на целите на съответния приоритет и целевите стойности по показателите за изпълнението, с които се е ангажирал бенефициерът. Целта на един такъв подход е

дейността на Центъра да бъде насочена към резултатите, както и да се гарантира в максимална степен реализация на заложените цели в Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ (2025 – 2027).

С оглед повишаване на отговорността и прозрачността на работата на Центъра ще се възлага извършването на одити и оценки за изпълнението на Програмата и на отделни конкурсни процедури. Въз основа на отчетените стойности по показателите за изпълнение Центърът ще попълва системата за отчетност, наблюдение и оценка на дейността си. В изпълнение на чл. 23 от Правилника за устройството, дейността и организацията на работа на ЦОИДУЕМ, всяка година до 30 април на електронната страницата на Центъра ще бъде публикуван годишен доклад за дейността му. Докладът ще съдържа:

1. информация за изпълнението на годишния план и за напредъка по изпълнението на Програмата по приоритети и мерки, съгласно заложените показатели за изпълнение;
2. информация за приходите и разходите;
3. информация за проведените одити на дейността на Центъра и препоръките, дадени в одитните доклади, както и тяхното изпълнение, извършените външни оценки на дейността на Центъра;
4. общ брой на получените проекти за финансиране през годината;
5. списък на финансираните институции и организации, както и размера на получените от тях средства;
6. кратко описание на финансираните проекти.

VII. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА

1. Средства от държавния бюджет;
2. Разработване и изпълнение на проекти чрез участие в конкурси за привличане на средства извън държавния бюджет.

VIII. МОНИТОРИНГ И ОТЧИТАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Мониторингът е наблюдение, анализ и оценка на изпълняваните дейности по финансираните от Центъра проекти. ЦОИДУЕМ осъществява две форми на мониторинг:

1. Вътрешен, текущ мониторинг се осъществява от Центъра, включително чрез проверка на място.

ПРОЕКТ

Текущият мониторинг е процес на администриране на всички проекти по сключени за финансиране договори с бенефициерите, който има следните етапи:

• Мониторинг на финансиран проект, който се извършва в самото начало на проекта. С този мониторинг се цели да се дадат ясни насоки за работа, да се уточнят индикаторите, които се следят по дадената конкурсна процедура, да се окаже методическа помощ на екипите на проектите и партньорите. При необходимост, данните от това посещение, при осъществен последващ мониторинг, позволяват чрез съпоставка с новите данни да се проследи развитието, напредъка или липса на такъв при осъществяване на конкретни дейности.

• Мониторинг, който се осъществява в по-напреднала фаза на проекта (в средата на изпълнение на проекта), когато може да се наблюдава и конкретна дейност и частични резултати, както и събитие (обучение, семинар и др.) по проекта. По време на провеждане на този мониторинг е необходимо да се проучи мнението за проекта и дейностите на крайните бенефициери по проекта – родители, учители, ученици, деца, както и да се проведат интервюта с целевата група на място. Осъществява се преглед и на текущата документация и се оценява нейното състояние.

• Мониторинг, който се провежда в края на реализиране на проекта или след неговото приключване. Цели установяване на цялостното изпълнение и ефекта от неговата реализация, постигане на целите и индикатори по проекта. Проучва се мнението за ефективността и ефикасността на дейностите по реализирания проект на крайните бенефициери по проекта, както и на непреки, но заинтересовани страни.

Проверката на място се извършва от служителите на ЦОИДУЕМ, като при осъществяване на мониторинга в някои случаи могат да бъдат включени и външни експерти. Резултатите от проведеното наблюдение се отразяват във Формуляр за мониторинг. Във връзка с констатациите и препоръките, дадени във Формуляра за мониторинг, бенефициерите се задължават да ги изпълнят в посочените срокове. Резултатите от мониторинга се отразяват в крайната оценка на проекта.

2. Външен – изготвяне на оценка за ефекта и степента, в която са постигнати стратегическите цели на ЦОИДУЕМ.

ПРОЕКТ